

УТВЪРЖДАВАМ:

Личните данни в документа са
Заличени на основание чл. 4, т.1
От Регламент (ЕС) 2016/679

Г-ЖА РУМЯНА ШЕТКОВА
ЗА МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ПРОГРАМА

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФОНД “УСЛОВИЯ НА ТРУД” ЗА 2026 ГОДИНА

Програмата за дейността на Фонд „Условия на труд“ представлява стратегически документ, който обединява и координира усилията на държавата и социалните партньори, насочени към подобряване на условията на труд в предприятията, както и към повишаване на нивото на знания и информираност на работещите с цел предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести.

Основна част от дейността на Фонда е ориентирана към подпомагане на работодателите чрез съфинансиране на проекти в отделни предприятия за осигуряване на здравословна и безопасна работна среда, като по този начин се създават предпоставки за устойчиво подобряване на условията на труд и повишаване качеството на труда.

През 2025 г. се отчита тенденция към намаляване на относителния дял на подадените проектни предложения за подобряване на условията на труд в сравнение с предходните пет години. Основна причина за това е изпълнението на процедура BG05SFPR002-1.004 „Адаптирана работна среда“, която предоставя по-широк обхват от допустими дейности и значително по-голям финансов ресурс, довело до пренасочване на интереса на предприятията към нея.

Постъпилите проектни предложения бяха разгледани от експертните комисии по процедурата за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд в отделни предприятия с участието на представители на работодателските и синдикалните организации и експертите на Фонд „Условия на труд“. В резултат на извършената оценка на Управителния съвет на Фонда бе предложено да утвърди за финансиране 23 проекта, което представлява 44% от общо 52 подадени през годината проектни предложения.

През 2025 г. икономическият ефект от изпълнението на дейностите в 29 предприятия е значим. Чрез предприетите технически мерки са подобрени факторите на работната среда – микроклимат, прах, химични агенти, осветеност, електробезопасност, пожаробезопасност, санитарно-битови условия и т.н. Социалния ефект от изпълнението на проектите за подобряване на условията на труд в предприятията води до увеличена мотивацията на работещите и реално са подобрени условията на труд на 3 733 работници и служители.

Реализираните проекти обхващат предприятия от различни икономически дейности. В шестте района за планиране през 2025 г. разпределението на реализираните проекти между Северна и Южна България е съответно 31% и 69%. Отчетен е висок относителен дял на реализирани проекти в Югозападния район, включващ областите София, Софийска област и Перник, както и в Югоизточния и Северния централен район,

където относителният дял на проектите е съответно 28%, 24% и 21%. За тези резултати допринасят наличието на предприятия от машиностроенето и химическата промишленост, както и готовността на работодателите да инвестират в подобряване на условията на труд. Относително нисък остава дялът на предприятията, реализирали проекти за подобряване на условията на труд в Северозападния район за планиране – 3% за 2025 г., включващ областите Враца, Монтана, Плевен и Ловеч. Това се дължи основно на икономическата структура на региона и ограничените възможности на работодателите за инвестиции в подобряване на работната среда.

През 2025 г. съотношението на направените инвестиции от работодателите за подобряване на условията на труд е 72:28 в полза на предприятията от производствената спрямо непроизводствената сфера. Следва да се отчете, че инициативата за подаване на проектните предложения произтича от работодателите и е пряко зависима от наличния финансов ресурс за съфинансиране на дейностите. Данните показват активно участие на предприятия от различни икономически сектори в програмата на Фонда. През 2025 г. най-голям брой реализирани проекти са отчетени в предприятията от производството на химически продукти и изделия от тях – 7 проекта, поради повишения риск за безопасността и здравето на работещите в този сектор. Следват предприятия от машиностроенето – 6 проекта, хранително-вкусовата промишленост – 3, автосервизи и дейности, свързани с автомобили – 3, лечебни заведения – 3, както и предприятия от текстилната промишленост – 2 проекта. Това позволява да се направи извод, че в предприятията от преработващата промишленост се реализират целенасочени инвестиции за подобряване на условията на труд, съобразени със специфичните фактори на работната среда и с акцент върху опазването на живота и здравето на работещите.

В 83% от реализираните през годината 29 договора е подобрен факторът на работната среда „микроклимат“, в 34% – осветеността на работните места, в 28% са предприети мерки за минимизиране на риска от директен и индиректен допир с електрически ток и за повишаване на пожарната безопасност, а в 14% – за ограничаване въздействието на химични агенти и прах и т.н. В едно предприятие са реализирани дейности, свързани с подобряване безопасността на труда при вътрешнозаводския транспорт. В 41% от реализираните през годината договори са извършени ремонти на съществуващи санитарно-битови помещения. В по-голямата част от предприятията относителният дял на работещите, обхванати от реализираните проекти, е между 80% и 100% от общия персонал.

Средствата, изплатени по реализираните през годината договори, в които Фондът участва с до 30% от вложените средства, възлизат на 1 656 337,36 лв., като в 55% от договорите предоставената финансова помощ надхвърля 50 000 лв. без ДДС. От одобрените проекти през 2024 г. и през 2025 г. общо 12 проекта преминават за изпълнение през 2026 г., като финансовият ангажимент на Фонд „Условия на труд“ по тези договори възлиза на 385 543 евро.

Въз основа на анализа на резултатите от изпълнението на дейността през 2025 г. може да се направи обоснован извод, че реализираните мерки допринасят в значителна степен за подобряване на условията на труд, намаляване на рисковете за безопасността и здравето на работещите на работното място. Постигнатите икономически и социални ефекти, широкият обхват на обхванатите работещите и устойчивият интерес от страна на работодателите обосновават необходимостта от продължаване и развитие на дейността на Фонда. В тази връзка програмата за 2026 г. е мотивирана от стремежа за насърчаване на инвестициите в здравословна и безопасна работна среда, разширяване участието на предприятия от региони с по-ниска проектна активност, стимулиране ангажираността на малките и средните предприятия и осигуряване на устойчиво подобряване на факторите на работната среда с приоритет опазването на живота и здравето на работещите.

Основна част от дейността на Фонд „Условия на труд“ е насочена към превенция чрез обучения и надграждане на капацитета на социалните партньори. През 2025 г. бяха сключени дванадесет договора с национално представителните организации на

работниците и служителите и на работодателите, чрез които се проведеха 130 обучителни мероприятия в различни населени места на страната. Обучени бяха 3 830 работещи, включително членове на структурите на социалните партньори, браншови и регионални организации, работодатели и представители на комитети и групи по условия на труд. Шест от договорите продължават действието си и през 2026 година.

Обученията допринасят за повишаване на информираността на работещите относно значението на дейностите по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, ролята на техните представители в комитетите и групите по условия на труд, както и за надграждане на капацитета на представителите на работниците чрез обмяна на опит и добри практики на национално и европейско равнище. Те подпомагат привеждането на работните места и използваното оборудване в съответствие с действащото законодателство, като поставят акцент върху превенцията, ограничаването на рисковете и контрола върху източниците на тяхното възникване. Освен това, обучението способстват за постигане на здравословни работни места в условията на цифровизация чрез анализ на въздействието на новите технологии и идентифициране на свързаните с тях предизвикателства и възможности.

С цел засилване на социалния диалог и изграждане на култура на доверие и споделена отговорност през 2025 г. от КТ „Подкрепа“ беше финансирана национална конференция на тема „Социалното партньорство – основополагащ принцип на действията за здравословни и безопасни работни места“. По време на конференцията беше подчертана ролята на колективното трудово договаряне като инструмент за включване на безопасността и здравето при работа като обособен раздел в колективните трудови договори, както и необходимостта от усъвършенстване на текстовете в тях чрез целенасочено внимание към службите по трудова медицина, работата на комитетите и групите по условията на труд и диалога между страните по договора. Усъвършенстването на тези текстове беше предложено като национален приоритет, създаващ основа за по-ефективни действия в системите за безопасност и здраве при работа.

През 2026 г. дейността на Фонда ще бъде насочена към укрепване и разширяване на социалния диалог, повишаване на мотивацията за прилагане на законодателството по безопасност и здраве при работа чрез провеждане на обучения и семинари, както и засилване на капацитета на социалните партньори и работодателите за ефективни превантивни действия и устойчиво подобряване на условията на труд.

Превантивните дейности на Фонд „Условия на труд“ в областта на безопасността и здравето при работа се осъществяват и чрез разпространяване на информационни материали, включително ръководства, наръчници, дигитални и брошури, свързани с безопасността и здравето при работа. Чрез тези материали се повишава информираността на работещите относно опасностите, свързани с експлоатацията на работното оборудване, както и необходимостта от предприемане на конкретни мерки за недопускане в експлоатация на небезопасни машини и съоръжения.

Провеждането на информационни кампании за превенция на професионалните рискове допринася за повишаване на осведомеността и мотивацията на работещите и работодателите за ефективно прилагане на законодателството по безопасност и здраве при работа. С цел постигане на по-добри резултати в превенцията на професионалните рискове във всички икономически сектори, програмата за 2026 г. предвижда осигуряване на необходимите средства за разработване и разпространение на информационни материали, които да подпомагат устойчиво подобряване на културата на безопасност и здраве при работа.

В изпълнение на Наредба № 8 от 26.11.2007 г. за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести и съгласно процедурата за финансиране на диагностиката на професионалните болести от Фонд „Условия на труд“ през 2025 са сключени 3 договора с УМБАЛ „Св. Иван Рилски“ ЕАД – гр. София, с УМБАЛ „Св. Георги“ ЕАД – гр. Пловдив и УМБАЛ „д-р Георги Странски“ ЕАД, гр. Плевен.

В болничните отделения са извършени медицински прегледи и диагностика на хоспитализирани общо 746 пациенти, експонирани на прах, системно динамично пренапрежение, екстремно навеждане и усукване на гръбначния стълб, вибровъздействие, монотонна работа, експонирани на метали, токсични изпарения и аерозоли и материали от работната среда със сенсibiliзиращ потенциал, експонирани на продължителен и интензивен шум.

Извършени са групови медицински прегледи за ранно откриване на професионалните болести на 3 197 работещи в специфични условия на труд от 11 предприятия в страната. Тези работещи са изложени на неблагоприятно въздействие на факторите на работната среда - прах, шум, химични агенти над граничните или близки до тях стойности.

Новооткрити са общо 8 случая, за които са изпратени бързи известия до ТП на НОИ за стартиране на процедурата за проучване на професионално заболяване в съответствие с нормативната уредба.

По изпълнение на сключените договори за извършване на диагностични дейности на болниците са изплатени общо средства в размер на 944 759,00 лева, което представлява 94,5% усвояване на предвидените по дейността средства в Програма 2025.

През 2026 г. изпълнението на дейността следва да бъде насочено към осигуряване на здравно наблюдение на работещите в рисков сектори на икономиката, като се отчитат промени на работното място и възникването на нови професионални рискове. Програмата за 2026 г. мотивира Фонд „Условия на труд“ да продължи усилията си за осигуряване на безопасност и здраве при работа чрез ефективна диагностика, превенция и ранно откриване на професионални заболявания, гарантирайки защита на здравето и живота на работещите в различни икономически дейности.

Имайки предвид гореописаното, дейността на Фонд “Условия на труд” през 2026 година ще бъде насочена към изпълнение на Оперативната цел: Превенция на професионалните и здравните рискове на работното място.

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛТА НА ПРОГРАМАТА

1. Подобряване на културата на здравето и безопасността в предприятията чрез насърчаване на работодателите за инвестиции в безопасни и здравословни условия на труд, с акцент върху микро, малки и средни предприятия.

2. Развитие на превантивните дейности по безопасност и здраве при работа, като се включват всички участници в целевите групи, формиращи политиката по безопасност и здраве – работодатели, специалисти по безопасност и здраве при работа, членове на комитетите и групите по условия на труд, представители на национално представителните организации на работниците и служителите, както и държавните администрации.

3. Финансиране на дейности по диагностика и ранно откриване на професионалните болести.

4. Разработване и разпространение на учебни и информационни материали, свързани с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, включително наръчници, ръководства, дигитални и брошури.

5. Финансиране на конференции, семинари и други информационно-превантивни мероприятия в областта на здравословните и безопасни условия на труд.

ОСИГУРЯВАНЕ НА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОГРАМАТА

Бюджет от 2 045 167,52 евро, формиран чрез трансфер от бюджета на Държавното обществено осигуряване от суми от фонд “Трудова злополука и професионална болест”, предвидени за финансиране на дейности за намаляване на честотата и тежестта на осигурените социални рискове “Трудова злополука и професионална болест”.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Повишаване на броя на предприятията, които реализират мерки за подобряване на условията на труд и безопасността на работната среда.
2. Увеличаване на осведомеността и мотивацията на работещите и работодателите за ефективно прилагане на законодателството по безопасност и здраве при работа.
3. Повишаване на капацитета на социалните партньори на ниво предприятие за целенасочено и ефективно прилагане на законодателството по безопасност и здраве при работа.
4. Превенция на професионалните болести чрез навременна диагностика и ранно откриване на рисковите фактори на работната среда.
5. Провеждане на информационни кампании и разпространение на учебни и информационни материали за превенция на професионалните рискове и повишаване безопасността на работното място.

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВОТА ПО ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ
ЦЕЛТА НА ПРОГРАМАТА**

	Дейности	Сума в евро
I.	Финансиране на проекти и програми с конкретна практическа насоченост за подобряване на условията на труд	1 102 875,64
II.	Превантивни дейности	406 000
1.	<i>Обучение по безопасност и здраве при работа</i>	<i>344 000</i>
1.1.	Обучение на национално представителните организации на работниците и служителите, и на работодателите.	324 000
1.2.	Обучение на министерства и ведомства.	20 000
2.	<i>Проучвания и разработване, издаване и закупуване на учебни и информационни материали (наръчници, ръководства, помагала за оценка на риска, методики, книги, брошури и др.)</i>	<i>62 000</i>
III.	Национални конференции и семинари в областта на безопасността и здравето при работа	25 000
IV.	Дейности по диагностика на професионалните болести	511 291,88
	ОБЩО:	2 045 167,52